

Навчальна дисципліна: Лікарські рослини

Статус (тип дисципліни): нормативна

Рік, семестр (термін вивчення): ОКР «бакалавр», 5 – й семестр

Анотація дисципліни: Із всіх видів відомих рослин половина є лікарськими, а із загальної кількості лікарських речовин, що використовує фармакологія, 40% - препарати рослинного походження.

Головне завдання курсу - ознайомити студентів із основними видами лікарської сировини, її хімічним складом, що забезпечує цілющі властивості. З'ясувати вплив різних факторів на фармакологічний ефект, особливості впливу лікарських засобів рослинного походження на організм.

Багатства цілющої флори не безмежні, тому охорона, розмноження, вирощування і акліматизація лікарських рослин - важливі питання курсу " Лікарські рослини ".

Вчитель сьогоднішньої школи стикається з такими явищами, як токсикоманія, наркоманія, алкоголізм. Знання хімічного складу, фізіологічного впливу та першої допомоги при отруєнні токсичними (наркотичними) речовинами має практичне значення для нього.

Курс „Лікарські рослини” об'єднує і використовує знання студентів з таких дисциплін, як ботаніка (анатомія і морфологія рослин та систематика рослин), анатомія та фізіологія людини, біохімія.

Тривалість: кількість кредитів: 1,5 кредит ECTS, 2 змістовних модулі, всього 54 год., лекційних – 8 год.; лабораторні заняття – 16 год.; самостійна робота – 25 год.; індивідуальна робота – 5 год.

Розбивка по семестрах та тижнях:

семестр – V, 17 тижнів, на тиждень 1,5 год.;

Мета: сформувані у студентів поняття про лікарські рослини, лікарську сировину та взаємовплив основних біологічних речовин та організму.

Завдання навчальної дисципліни «Лікарські рослини»: вивчення особливості хімічного складу лікарських рослин, який обумовлює цілющі властивості, з'ясувати основні механізми впливу діючих речовин лікарських рослин на системи живого організму, флористичний склад лікарських рослин та поняття про ресурсознавство лікарських рослин.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- функції лікарських рослин в організмі;
- правил збору, сушіння та зберігання лікарської сировини;
- хімічний склад лікарських рослин з огляду вмісту основних діючих,
- супутних речовин;
- основні фактори впливу на взаємодію біологічно активних речовин у складі лікарських рослин та організму;
- характеристику лікарських рослин як засобів впливу на фізіологічний стан організму;
- сучасний стан ресурсів лікарських рослин на Україні та заходи ресурсозбереження.

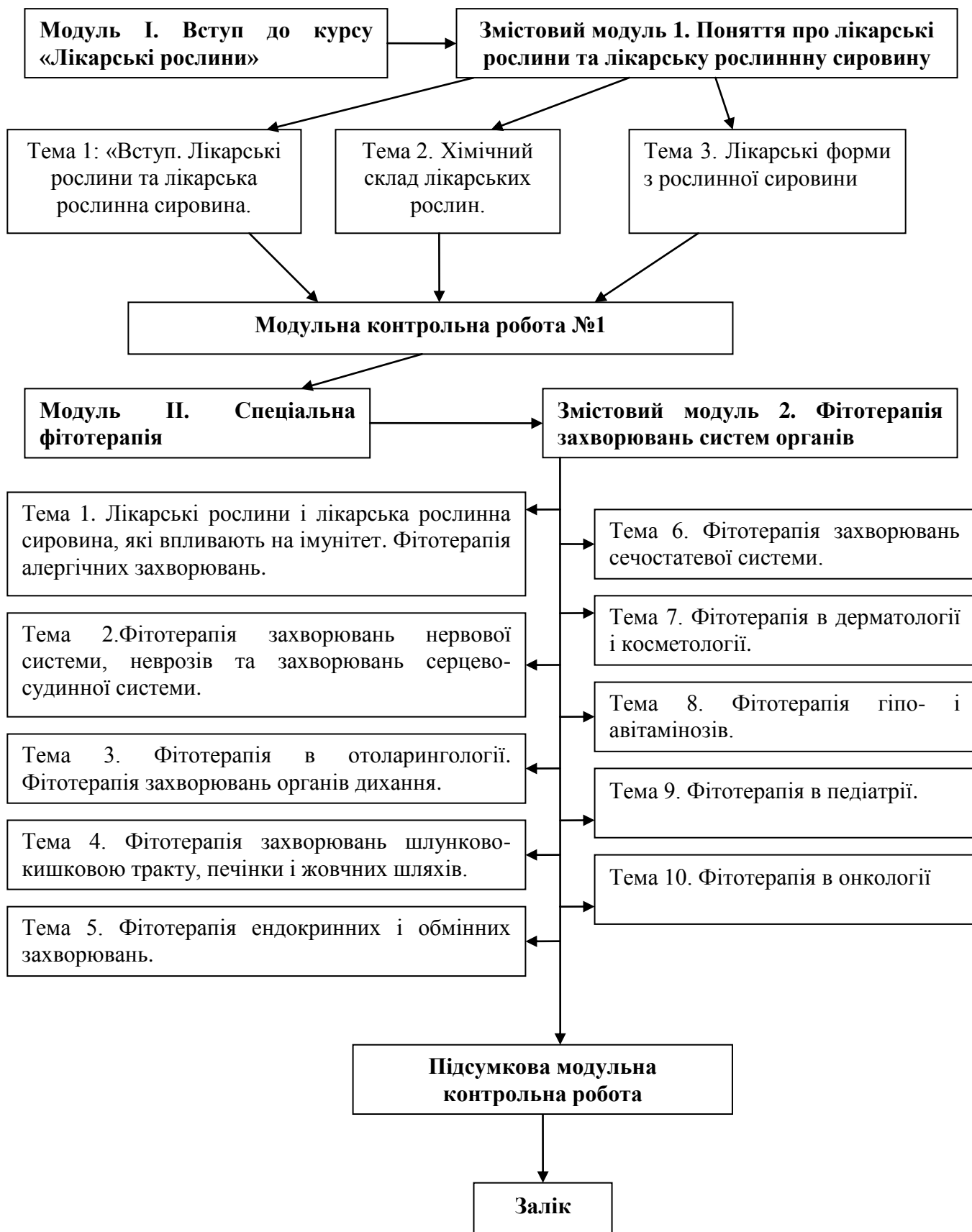
вміти:

- визначати систематичну належність лікарських рослин;
- заготовляти (з урахуванням правил збору, сушіння та зберігання) лікарську сировину;
- дати характеристику різним класам хімічних сполук як основних діючих речовин у складі лікарських рослин;
- пояснити вплив факторів власне організму та зовнішнього середовища на формування фармакологічного ефекту;
- вміти пояснити механізми фізіологічного впливу основних діючих речовин лікарських рослин;
- групувати види лікарських рослин за їх фізіологічним впливом на організм;
- використовувати знання та навички, одержані під час вивчення спеціальних дисциплін в подальшій трудовій та учбовій діяльності.

Мова викладання: українська.

Викладацький склад: к.б.н., доцент Константиненко Л.А.

Структурно-логічна схема навчальної дисципліни:

Методи викладання: розповідь-пояснення, лекція з елементами бесіди, ілюстрація (використовуються таблиці, схеми, гербарії, фотографії, живі та фіксовані об'єкти тощо), лабораторні роботи, консультації, індивідуальні заняття.

Методи оцінювання:

- поточне вибіркове опитування на лекціях;
- перевірка готовності до лабораторних занять;
- поточне тестування;
- захист індивідуальних завдань;
- модульна контрольна робота.

Контроль знань:

Поточний: контроль знань студентів проводиться на кожному лабораторному занятті шляхом усного та письмового (тестові контрольні роботи, звіти по індивідуальних завданнях) контролю. На лабораторному занятті здійснюється контроль підготовки студентів до виконання практичних завдань, оформлення лабораторного зошита з кожного заняття, знання латинських назв таксонів;

Проміжний: проводиться у вигляді 2-х контрольних робіт (1 АМКР, 1 ПМКР).;

Підсумковий: контроль знань студентів проводиться у вигляді заліку.

Перелік літератури:

1. Гаммерман А.Ф. Лекарственные растения.- М.: Высш. шк, 1983. – 400с.
2. Гриневич Н.И. Лекарственные растения: Справоч. Пособие. – М.: Высш шк, 1991. – 398с.
3. Котуков М.А. Культивовані і дикорослі лікарські рослини. – К.: Наукова думка, 1971. – 167с.
4. Ковальов В.М., Павлій О.І., Ісакова Т.І. Фармакогнозія з основами біохімії рослин. – Харків, 2004. -704 с.
5. Мінареченко В. М., Серета П. І. Ресурсознавство. Лікарські рослини. навчально-методичний посібник.- К.: Фітосоціоцентр, 2004.– 71 с.
6. Д.А. Муравьева, И. С. Самылина, Г. П. Яковлев Фармакогнозия, изд. 4-е. – М.: «Медицина», 2002. – 654 с.
7. Лікарські рослини:Енциклопедичний довідник /відп. Ред.. А. М. Гродзинський. – К.: вид-во «Українська енциклопедія ім. М. П. Бажан, Український виробничо-комерційний центр «Олімп»»,1992. – 544 с.
8. Справочник-лечебник по народной и нетрадиционной медицине.- К.: Логос.- 1995- 408с.
9. Носаль М.А., Носаль І.М. Лікарські рослини і їх способи застосування в народі. – К.: Здоров'я, 1964. – 297с.
10. Мамонтова М.Ф. Все о лекарственных растениях.- Хмельницький: Поділля, 1992. – 367с.
11. Справочник по заготовках лекарственных растений. К.: Урожай, 1983. – 240с.
12. Сафонов М. М. Повний атлас лікарських рослин. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2010.- 384 с.
13. Соколов С. Я., Замотаев И. П. Справочник по лекарственным растениям: Фитотерапия.– 3-е изд. –М.: Инком НВ, 1991. – 242 с.
14. Харченко М.С., Сила В.І., Володарський Л. Й. Лікарські рослини і їх застосування в народній медицині. – К.: Здоров'я, 1977. – 333с.
15. Фармакология: ченик для медицинских ин-тов/ Под общ. Ред. Проф.. Г. Е. Батрака. – Киев: Вища школа. Головное узд-во, 1980. – 456 с.
16. Червона книга України. Рослинний світ / Редкол.: Ю.Р. Шеляг-Сосонко (відп. ред.) та ін. – К.: Українська енциклопедія, 1996. – 608 с.

Перелік інформаційних джерел:

1. <http://www.biology.org.ua>
2. <http://www.pharmencyclopedia.com.ua>
3. <http://intranet.tdmu.edu.ua>
4. <http://www.pharmencyclopedia.com.ua>
5. <http://plants.land.kiev.ua>
6. <http://setrum.net>
7. <http://likar-trava.com>
8. <http://agronomist.in.ua/sad/likarski-roslini-ukraini>
9. <http://fitoapteka.org>
10. <http://fitoterapia.at.ua>
11. <http://www.100top.ru/news/>
12. <http://www.scgis.ru/russian/>
13. <http://chronicl.chat.ru/>
14. <http://vulcan.wr.usgs.gov/>
15. <http://www.eri.u.krtel.net/index.htm>